

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Haralda Stiffela a sudcov JUDr. Igora Burgera, JUDr. Viliama Dohňanského, JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23. februára 2012 v Bratislave, v trestnej veci obvineného **L. R. a spol.**, vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 4 T 11/2000, prejednal dovolanie, ktoré podal obvinený **F. S.**, zastúpený JUDr. J. M., advokátom v Žiline, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 16 novembra 2010, sp. zn. 2 To 5/2009, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolanie obvineného **F. S. o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) z 19. novembra 2008, sp. zn. 4 T 11/2000, bol obvinený **F. S.** uznaný za vinného z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. b) Tr. zák. účinného do 01. januára 2006 (ďalej len „Tr. zák.“) na tom skutkovom základe, že

po vzájomnej dohode ako členovia organizovanej skupiny v podvodnom úmysle neoprávnene získať finančné prostriedky z účtov klientov peňažných ústavov si od augusta do novembra 1998 vytvorili podmienky na realizáciu platobných operácií prostredníctvom POS terminálu tak, že obžalovaný **L. R.** dňa 24. augusta 1998 uzatvoril ako konateľ spoločnosti **M., s.r.o., Ž.**, so zástupcom **P., a.s. B. – filiálka Ž.**, zmluvu o prijímaní platobných kariet na platenie tovarov a služieb k bežnému účtu číslo 2897093, na základe čoho bol v priestoroch spoločnosti **M., s.r.o., Ž.**, nainštalovaný platobný POS terminál číslo **TN X.**, v nasledujúcom

období obžalovaný F. S. a obžalovaný Ing. B. L. zadovážili z nezistených zdrojov čísla platných platobných kariet, vlastníckmi ktorých boli klienti peňažných ústavov vo Švédsku a po získaní týchto údajov obžalovaní F. S., Ing. B. L., Ing. J. V. a obžalovaný Ľ. R. v dňoch 18. novembra 1998 – 19. novembra 1998 realizovali cez platobný POS terminál neoprávnené bankové operácie - prevody finančných prostriedkov z účtov zodpovedajúcich príslušným číslam platných platobných kariet v počte 91 úspešných prevodov predstavujúcich vo finančnom vyjadrení sumu 3.976.000,-Sk, následne dňa 19. novembra 1998 obžalovaný Ľ. R. spolu s obžalovaným Ing. J. V. v P., a.s., B. – filiálka Ž., vybrali z účtu peňažnú sumu vo výške 80.000,-Sk a dňa 23. novembra 1998 sa pokúsili o výber ďalšej čiastky vo výške 1.000.000,-Sk s úmyslom zostatok peňazí previesť na iný účet v Ľ.B., avšak výber ani prevod peňazí neuskutočnili, nakoľko boli pristihnutí príslušníkmi polície, ktorá ich zadržala; uvedeným konaním spôsobili P., a.s., B., t.č. U. B. Slovakia, a.s., Bratislava, priamu škodu vo výške 83.520,- Sk.

Za tento trestný čin uložil krajský súd obvinenému F. S. podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 35 ods. 2 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradený do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 53 ods. 1 Tr. zák. mu bol uložený peňažný trest vo výmere 20.000,-Sk. Pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu mu bol podľa § 54 ods. 3 Tr. zák. uložený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace.

Podľa § 55 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obvinenému F. S. uložil aj trest prepadnutia vecí, a to:

- 3 ks nábojov ráže 9 mm,
- krabičku so 4 ks surových kľúčov,
- plátené vrecúško s vecami na čistenie zbraní,
- krabička so 4 ks nábojov.

Podľa § 55 ods. 6 Tr. zák. vlastníkom prepadnutých vecí sa stal štát.

Súčasne s uložením súhrnného trestu bol zrušený výrok o treste v právoplatnom rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. novembra 1999, sp. zn. 3 T 33/95

(v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. júna 3 To 27/2000), ktorým bol obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky nepodmienečne so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny, peňažný trest vo výmere 20.000,-Sk a trest prepadnutia veci, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušený výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 16. novembra 2010, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, uznesením sp. zn. 2 To 5/2009, podľa § 256 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 odvolania obvinených Ľ. R., F. S. a Ing. B. L. zamietol.

Krajský súd v Žiline predložil dňa 02. septembra 2011 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podal obvinený F. S. dňa 20. apríla 2011, prostredníctvom obhajcu na krajskom súde proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 16. novembra 2010, sp. zn. 2 To 5/2009. Domáhal sa ním, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech v ustanoveniach § 33 ods. 1 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 a v § 226 písm. c) Tr. por. účinného do 01. januára 2006 z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011. V tejto súvislosti obvinený prostredníctvom obhajcu argumentovali nasledovne:

V rámci dovolacieho dôvodu o porušení práva na obhajobu, ja už ako odsúdený, poukazujem na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 6/2010, v ktorom vyslovil právny názor cit.: „Dovolacia námietka obvineného podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. spočívajúca v tom, že výsluch svedka v prípravnom konaní sa uskutočnil bez prítomnosti obhajcu je opodstatnená vtedy, ak výpoveď svedka z prípravného konania urobená bez prítomnosti obhajcu, bola rozhodujúca na zistenie skutkového stavu a zároveň by v rámci konania pred súdom bola čítaná pre niektorý z dôvodov § 263 Tr. por., resp. § 211 Tr. por. účinného do 1. januára 2006. Taký dôkaz nemožno použiť v konaní pred súdom, keďže takýmto postupom by bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.“

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 6. novembra 2007, sp. zn. 2 To 60/2005, bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 4 T 11/2000, vec bola

podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vrátená krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. V citovanom uznesení Najvyšší súd Slovenskej republiky ohľadom výpovede spoluobžalovaného L. R. vyslovil právny názor cit.: „právo na kontradiktórne konanie pri výsluchu obvineného L. R. z 23. novembra 1999 nemohlo byť evidentne uplatnené v prípade obžalovaného F. S., lebo napriek vydaniu uznesenia o vznesení obvinenia už 22. novembra 1999 mu bolo uznesenie o tom, že je stíhaný ako obvinený oznámené až 14. decembra 1999, len odvtedy mohol teda reálne uplatňovať svoje práva, vrátane práva na obhajobu prostredníctvom obhajcu. V dôsledku uvedeného nebolo možné prečítanú výpoveď obvineného L. R. z 23. novembra 1999, ktorá nebola neodkladným úkonom použiť ako usvedčujúcu vo vzťahu k obžalovanému F. S.. Uvedený dôkazný prostriedok spĺňa kritéria zákonnosti len vo vzťahu k samotnému obžalovanému L. R. ktorého práva pri spomenutom výsluchu neboli žiadnym spôsobom dotknuté, a preto uplatnenie postupu podľa § 207 ods. 2 Tr. por. mohlo vyvolať účinky z hľadiska použiteľnosti dôkazného prostriedku len vo vzťahu k menovanému“ (str. 12 cit. uznesenia).

V súvislosti s výpoveďou spoluobžalovaného L. R. si dovoľujem dať do pozornosti opäť názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky cit.: „treba akceptovať názor obžalovaného F. S., že vo vzťahu k nemu nezákonným spôsobom zadováženú výpoveď L. R. nebolo možné použiť ako usvedčujúci dôkaz, a preto z tohto dôvodu prichádzalo do úvahy len podrobné vypočutie obžalovaného L. R. na hlavnom pojednávaní vrátane vykonania konfrontácii“ (str. 13 cit. uznesenia).

Podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len Súd) výpoveď svedka, ktorý nebol nikdy vypočutý kontradiktórne nemôže byť kľúčovým dôkazom viny. Právo obvineného na obhajobu je obmedzené v miere nezlučiteľnej s článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor), ak je výrok súdu o vine obvineného založený výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený alebo jeho obhajca nemal možnosť vypočúvať v prípravnom konaní ani na hlavnom pojednávaní. Uvedené právne závery v plnej miere treba vzťahovať aj na prípady, keď podstatnou, prípadne rozhodujúcou výpoveďou pre posúdenie viny je výpoveď inej osoby ako svedka, teda aj osoby spoluobvinenej, ako je tomu v posudzovanej veci, v ktorej rozhodujúcim dôkazom pre uznanie viny bola aj podľa obsahu napadnutého rozsudku postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por. na hlavnom pojednávaní prečítaná výpoveď obžalovaného L. R. z prípravného konania po tom, ako tento odmietol v konaní pred prvostupňovým súdom vypovedať (str. 11 cit. uznesenia).

Na základe vyššie uvedeného potom vyznieva nanajvýš paradoxne odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 16. novembra 2010, sp. zn. 2 To 5/2009, ktorým rozhodol o odvolaní mňa obžalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. novembra 2008, sp. zn. 4 T 11/2000 (krajský súd po vrátení veci túto znovu prejednal a rozhodol, na základe čoho som bol opätovne uznáný za vinného zo spáchania trestného činu podvodu), cit: „ v posudzovanej veci z hľadiska určenia toho, či výsluch obžalovaného L. R. z 23. novembra 1999 možno považovať za neodkladný úkon v zmysle § 160 ods. 5 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 je rozhodujúce to, že po vznesení obvinenia 22. novembra 1999 a zadržaní obvineného Ing. B. L. a Ing. J. V. bolo potrebné v súvislosti s rozhodovaním o väzbe menovaných vykonať procesné úkony, ktoré by odôvodnili aj materiálnu podmienku väzby. Zdôrazniť treba to, že v súvislosti s rozhodovaním o obmedzení osobnej slobody zadržaných obvinených vzhľadom na zákonom stanovené lehoty, v ktorých musel byť podaný návrh na vzatie do väzby, nebolo možné s výsluchom L. R. otáľať až do doby kedy bude zadržaný F. S.. Z uvedených dôvodov výsluch obvineného L. R. z 23. novembra 1999 má povahu neodkladného úkonu, ide o dôkaz vykonaný v súlade so zákonom, preto zápisnicu o označenom výsluchu bolo možné prečítať postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 a posudzovať takto získaný dôkaz v rámci hodnotenia dôkazov“ (str. 12 cit. uznesenia).

V zmysle ustanovenia § 163 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, vydá vyšetrovateľ alebo policajný orgán bez meškania uznesenie, že sa táto osoba stíha ako obvinený. Z výkladu ustanovenia je zrejmé, že vznesenie obvinenia je dôležitým procesným úkonom, ktorým sa proti určitej osobe začína trestné stíhanie za konkrétny skutok, ktorý je trestným činom.

Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti a skutočnosti je zjavné a nepochybné, že v čase kedy sa rozhodovalo o existencii formálnych, ako aj materiálnych dôvodov väzby u obvinených Ing. B. L. a Ing. J. V., títo už vystupovali v procesnom postavení obvinených, a teda musel existovať dostatočne odôvodnený záver o tom, že existuje dôvodné podozrenie, že spáchali skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a že tento má znaky trestného činu, a to bez ohľadu na nutnosť existencie výpovede obvineného L. R.. Orgány činné v trestnom konaní pri rozhodovaní sa o vykonaní takéhoto procesného úkonu nemohli jeho vykonanie

nekontradiktórnym spôsobom zdôvodňovať nutnosťou naplnenia materiálnych podmienok väzby u ostatných spoluobvinených, nakoľko v čase jeho realizácie nemohli predpokladať jeho obsah, teda, či obvinený L. R. po poučení nevyužije svoje právo odoprieť vypovedať. S poukazom na ustanovenie § 160 ods. 5 Tr. por. neodkladným úkonom je úkon, ktorý vzhľadom na nebezpečenstvo jeho zmarenia, zničenia alebo straty neznesie z hľadiska účelu trestného konania odklad do začatia trestného stíhania. Je preukázané, že výpoveď obvineného L. R. bola vykonaná už po začatí trestného stíhania, teda z hľadiska znenia cit. ustanovenia toto nemožno aplikovať na danú konkrétnu procesnú situáciu, preto podľa názoru môjho odsúdeného nemožno uvedenú svedeckú výpoveď považovať za neodkladný úkon.

Po zrušení rozsudku Krajského súdu v Žiline z 08. novembra 2004 a vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky, obžalovaný L. R. na hlavnom pojednávaní dňa 17. októbra 2008 využil svoje právo a odmietol vo veci vypovedať a trval v celom rozsahu na svojej výpovedi z prípravného konania z 23. novembra 1999. Takýto dôkaz bol získaný v rozpore s postupom, ktorý stanovoval Tr. por. účinný do 1. januára 2006, ide o dôkaz, ktorý vzhľadom na spôsob jeho získania nemožno považovať ani za neodkladný úkon, ide o dôkaz vykonaním ktorého bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, čím je podľa môjho názoru naplnený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

V tejto súvislosti si dovoľujem poukázať aj na teóriu legitímnych očakávaní, ktorá je zakotvená v Zmluve o fungovaní Európskej únie, ktorá bola podľa môjho názoru porušená rozdielnym postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rámci oboch odvolacích konaní. V rozpore s touto teóriou postupoval najvyšší súd, keď rozdielnym spôsobom pri zachovaní totožného dôkazného stavu prejednávanej veci vyjadril právny názor na zákonnosť a procesnú použiteľnosť výpovede obvineného L. R.. V uznesení z 6. novembra 2007, sp. zn. 2 To 60/2005, ju vyhodnotil ako získanú v rozpore s Trestným poriadkom a poukázal na jej nezákonnosť a procesnú nepoužiteľnosť, kým v uznesení z 16. novembra 2010, sp. zn. 2 To 5/2009, túto označil za neodkladný úkon a priznal jej procesnú použiteľnosť a zákonnosť. Teória legitímnych očakávaní je jedným zo základných pilierov práva na spravodlivý proces. Obe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky boli uskutočnené v čase, kedy bola už Slovenská republika členským štátom Únie, čo zakladá povinnosť eurokonformného výkladu pravá vnútroštátnymi súdnymi orgánmi. Napriek tomu, že trestná jurisdikcia nepatrí medzi právomoci, ktoré by členské štáty odovzdali Únii, Súdny dvor deklaroval nadriadenosť európskeho práva aj v oblasti súdnej a justičnej. Aj keď v tejto

oblasti neprichádza do úvahy priamy účinok európskych právnych aktov, vyžaduje si eurokonformný výklad národného práva, to znamená, že ak vnútroštátna trestne právna norma nie je v priamom súlade s úniou normou, ale pripúšťa aj taký výklad, ktorý je konformný s úniou právnym aktom, vnútroštátny orgán je povinný vyložiť vnútroštátnu právnu normu tak, aby bol dosiahnutý cieľ sledovaný úniou právom. Právo na obhajobu je zakotvené aj v hlave VI., čl. 48, bod 2 Charty základných práv Európskej únie, ktorá má rovnakú právnu silu ako Zmluva so záväznosťou pre členské štáty Únie, je teda právne záväzným aktom, a po druhé patrí do primárneho práva Európskej únie. Rovnako je právo na obhajobu zakotvené aj v článku 6 ods. 3 písm. b), c) Dohovoru. Oba uvedené dokumenty zdôrazňujú, že právo na obhajobu musí byť reálne a preto vykladajú, že toto právo zakotvuje reálnu právnu pomoc pre obvineného a nielen formálne obhajovanie.

Relevantným dovolacím dôvodom v posudzovanom prípade je dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože Krajský súd v Žiline nesprávne vyhodnotil svedeckú výpoveď L. R. z 23. novembra 1999 ako zákonne získaný dôkaz, dokonca za rozhodujúci dôkaz preukazujúci mi vinu, pričom ako vyplýva z vyššie uvedenej skutkovej a právnej argumentácie je nepochybné, že ide o dôkaz, ktorý bol získaný v rozpore so zákonom, vykonaním ktorého (prečítaním výpovede na hlavnom pojednávaní) bola porušená zásada kontradiktórnosti, čím bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

V rozhodnutí Luca c. Taliansko Súd skonštatoval porušenie článku 6 ods. 1 a ods. 3 Dohovoru a vyslovil právny názor, že práva obhajoby budú obmedzené spôsobom nezlučiteľným s článkom 6 Dohovoru vtedy, keď je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovediach urobených osobou, ktorú obžalovaný nemohol vypočuť alebo dať vypočuť ani v štádiu vyšetrovania ani v priebehu súdneho konania. Okolnosť, že táto výpoveď pochádza od spoluobvineného je nepodstatná, pretože výraz svedok má v systéme Dohovoru autonómny zmysel. Skutočnosť, že vnútroštátno právo ustanovilo, že pri odmietnutí spoluobvineného vypovedať, môžu byť pred súdom použité výpovede urobené v prípravnom konaní, nemôže zbaviť obvineného práva, ktoré mu dáva článok 6 ods. 3 písm. d), t.j. práva kontradiktórne preskúmať alebo dať preskúmať akýkoľvek podstatný dôkaz v jeho neprospech. Článok 6 ods. 1 a článok 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru bol porušený, pretože sťažovateľ nemal adekvátnu a dostatočnú možnosť spochybníť výpoveď, na základe ktorej bol odsúdený.

Na základe vyššie uvedenej argumentácie ja odsúdený zastávam názor, že prečítaním výpovede L. R. z prípravného konania z 23. novembra 1999 na hlavnom pojednávaní bolo zásadným spôsobom porušené moje právo na obhajobu. Absenciu zákonne získaného a následne zákonne vykonaného dôkazu v podobe výpovede L. R. nemožno nahradiť ani prečítaním zápisnice o konfrontácii medzi obvineným L. R. a obvineným F. S., ktorá podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bola vykonaná kontradiktórnym spôsobom. Samotná konfrontácia bola upravená v ustanovení § 94 ods. 1 a nasl. Tr. por. účinného do 01. januára 2006, v zmysle ktorého ak výpoveď obvineného v závažných okolnostiach nesúhlasí s výpoveďou spoluobvineného a rozpor nemožno vyjasniť ináč, môže byť obvinený postavený tejto osobe tvárou v tvár. Z výkladu vyplýva, že ide o úkon rozdielny od výsluchu obvineného v zmysle § 91 ods. 1 a nasl. a § 92 ods. 1 a nasl. Tr. por. účinného do 01. januára 2006, podstatou ktorého je, že výsluch obvineného sa vykonáva tak, aby sa poskytol, pokiaľ možno úplný a jasný obraz o skutočnostiach dôležitých pre trestné konanie, obvinenému musí byť daná možnosť súvisle opísať skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia. Princíp kontradiktórnosti je založený na možnosti oponovať a možnosti popierať a rozporovať tvrdenia protistrany, protirečiť. Pri vykonávaní konfrontácie už nešlo o taký procesný úkon, ktorý by umožňoval vyjadriť sa mne ako obvinenému ku všetkým zisteným skutočnostiam a tieto vyvracať. Samotná povaha tohto úkonu bola len v obmedzujúcej forme odstrániť vzniknutý nesúlad, ktorý za rozpory označil orgán činný v trestnom konaní.

Na základe vyššie popísanej argumentácie je nepochybné, že pre preukázanie mojej viny absentujú akékoľvek zákonne získané a vykonané dôkazy. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 2 To 5/2009, vyslovil právny názor, ktorým vylúčil procesnú použiteľnosť prepisov záznamov telekomunikačnej prevádzky a skonštatoval pochybenie krajského súdu, keď uvedený dôkaz vzal za jeden z relevantných dôkazov svedčiacich o mojej vine. Za podstatný dôkaz preukazujúci moju vinu označil Najvyšší súd Slovenskej republiky zhodne s krajským súdom práve výpoveď obžalovaného L. R. z 23. novembra 1999. Podľa môjho názoru ide o dôkaz získaný v rozpore so zákonom, procesné nepoužiteľný a neakceptovateľný práve s poukazom na argumentáciu v mojom dovolaní. Jeho vykonaním (prečítaním tejto výpovede na hlavnom pojednávaní) došlo zásadným spôsobom k porušeniu môjho práva na obhajobu.

Z týchto dôvodov obvinený F. S. vo svojom dovolaní navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. po vyslovení porušenia zákona v ustanoveniach § 33 ods. 1 a § 226 písm. c) Tr. por. účinného do 01. januára 2006 z vyššie uvedených dôvodov zrušil vo všetkých výrokoch uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 16. novembra 2010, sp. zn. 2 To 5/2009, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 19. novembra 2008, sp. zn. 4 T 11/2000 a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol a zároveň, aby v zmysle § 380 ods. 2 Tr. por. rozhodol o väzbe.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k obsahu uvedených dovolaní vyjadril len obvinený Ing. J. V. dňa 24. mája 2011 nasledovne:

V zmysle § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného F. S. vyjadrujem, a to tak, že so znením podaného dovolania v celom rozsahu súhlasím a pripájam sa k nemu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods.1 a ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por. účinného do 31. augusta 2011), ale súčasne po preskúmaní veci zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. účinného do 31. augusta 2011 (§ 382 písm. c) Tr. por.).

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdov je určený na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb, ako to vyplýva z konštrukcie jednotlivých dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, resp. aj podľa § 374 ods. 3 Tr. por. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia. Dôvody dovolania sú - v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní - podstatne užšie.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011 je dovolanie možné podať (aj vtedy), keď bolo porušené právo na obhajobu zásadným spôsobom. Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011 je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“.

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por. a vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej je garantovaná v takých významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Pri posudzovaní, či v tom-ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvinených na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvinených tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v ich prospech a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Vychádzajúc z uvedeného, právo na obhajobu zahŕňa viacero komponentov a dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu a pod., čo sa v posudzovanom prípade nezistilo. Naopak, obvinení využívali v celom rozsahu možnosť aktívnej osobnej obhajoby i obhajoby prostredníctvom obhajcov. Od začiatku konania mali všetci obvinení možnosť sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa im kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, zúčastňovať sa na procesných úkonoch osobne

i prostredníctvom obhajcov, vypočúvať svedkov, ktorých sami alebo prostredníctvom obhajcov navrhli a klásť im otázky, čo vyplýva aj z obsahu spisového materiálu.

Obvinený F. S. v zmysle tohto dovolacieho dôvodu uplatňuje okolnosť, že rozhodnutie súdov oboch stupňov o jeho vine je založené na nezákonne získanom dôkaze, a to výpovedi obvineného Ľ. R. v prípravnom konaní z dňa 23. novembra 1999. Túto výpoveď podľa názoru obvineného nie je možné považovať za neodkladný úkon, a preto ani nebolo možné zápisnicu z tohto výsluchu prečítať na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006, tak ako to urobil konajúci súd. Týmto postupom súdu malo byť zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu obvineného. Navyše v tejto súvislosti upozorňuje na odlišné stanoviská odvolacieho súdu týkajúce sa posúdenia povahy neodkladného úkonu v uvedenom prípade (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 06. novembra 2007, sp. zn. 2 To 60/2005, v porovnaní s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 16. novembra 2010, sp. zn. 2 To 5/2009).

V súvislosti s porušením práva na obhajobu obvinený F. S. ďalej odkazuje na čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a v týchto intenciách na skutočnosť, že výrok súdu o vine obvineného nemôže byť založený výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený alebo jeho obhajca nemal možnosť kontradiktórne vypočúť najneskôr na hlavnom pojednávaní.

Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že aj keď obvinený F. S. všetky svoje argumenty opiera o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, námietkou týkajúcou sa nezákonne získaného dôkazu uplatnil zároveň aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, v zmysle ktorého je dovolanie možné podať aj vtedy, keď je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 89 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle uvedeného ustanovenia treba považovať jednak splnenie formálnych, t.j. procesných podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu a jednak splnenie obsahových (materiálnych) podmienok, t.j.

aby úkon- použitý dôkazný prostriedok na vykonanie resp. získanie dôkazu- bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

Podľa § 207 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 sa zápisnica o predchádzajúcej výpovedi obžalovaného prečíta len vtedy, ak sa koná v neprítomnosti obžalovaného, keď obžalovaný **odoprie vypovedať** alebo keď sa objavia podstatné rozpory medzi jeho skoršou výpoveďou a jeho údajmi pri hlavnom pojednávaní a **ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona**.

Prvostupňový súd v zmysle citovaného ustanovenia po splnení hore uvedených podmienok prečítal na hlavnom pojednávaní konanom dňa 17. októbra 2008 výpoveď obvineného Ľ. R., ktorú urobil v prípravnom konaní dňa 23. novembra 1999, vzhľadom na to, že využil svoje právo v zmysle ustanovenia § 33 ods. 1 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 a odmietol vypovedať. V čase konania namietaného výsluchu síce bolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia F. S. (dňa 22. novembra 1999), ale k oznámeniu o vznesení obvinenia došlo až po zadržaní tohto obvineného dňa 14. decembra 1999, a teda logicky, nemohol sa tohto úkonu zúčastniť on, resp. ani jeho obhajca. Avšak vychádzajúc zo skutočnosti, že výsluch obvineného musí byť vykonaný bez meškania potom, čo obvinenému bolo vznesené obvinenie oznámené (v danom prípade výsluch obvineného Ľ. R.), pretože na tento úkon môžu bezprostredne nadväzovať ďalšie potrebné opatrenia a rozhodnutia, ktorými je naplnený účel trestného konania (ako napr. rozhodnutia o väzbe ďalších obvinených – Ing. B. L. a Ing. J. V.), súd potom správne považoval výsluch obvineného Ľ. R. za úkon, ktorý nezniesol odklad do doby, kým bude zadržaný obvinený F. S., na základe čoho bolo možné tento zákonne získaný dôkaz použiť aj vo vzťahu k ďalším spoluobvineným, a teda aj k obvinenému F. S.. V súlade s uvedeným potom konajúci súd správne prečítal zápisnicu z takéhoto výsluchu postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006.

Reagujúc na dovoláciu námietku týkajúcu sa porušenia princípu právnej istoty, resp. rozdielnej judikatúry odvolacieho súdu pri posudzovaní totožného dôkazného stavu prejednávanej veci, je treba poukázať na vyššie uvedené existujúce rozhodnutie trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 37/2010-10, a na tomto základe zdôvodniť, prečo sa odvolací súd od svojho predchádzajúceho rozhodnutia odklonil (porovnaj rozh. č. 14/2011, Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zôšit 1/2011).

Na vysvetlenie je treba uviesť, že v súlade s týmto rozhodnutím, z uvedených dôvodov a po splnení podmienok bude teda spravidla výsluch obvineného **neodkladným úkonom vo vzťahu k ďalším neskôr spoluobvineným osobám**, ktorým dovedy nemohlo byť vznesené obvinenie pre objektívne prekážky (neboli známi, boli na úteku a pod.) za podmienky, že pri takom výsluchu obvinený vypovedal o spoločnej trestnej činnosti spáchanej s ďalšími neskôršie spoluobvinenými alebo bola daná iná bezprostredná súvislosť trestnej činnosti takýchto neskôrších spoluobvinených s trestnou činnosťou obvineného, ktorý je vypočúvaný v rámci neodkladného úkonu. Takýto výsluch je dôkazom získaným spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku, a preto je možné podľa § 207 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 prečítať zápisnicu o predchádzajúcej výpovedi iného spoluobžalovaného, ktorý na hlavnom pojednávaní odoprel vypovedať (porovnaj vyššie uvedený judikát pod č. 14/2011, Zb. rozh. tr.).

Súdy oboch stupňov sa posúdením povahy neodkladného úkonu už niekoľkokrát vo svojich rozhodnutiach zaoberali, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto smere ďalej už len odkazuje na podrobné odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 2 To 5/2009, v ktorom druhostupňový súd zo všetkých aspektov rozobral dôvody použitia zápisnice o výsluchu obvineného Ľ. R. z prípravného konania ako dôkazu získaného zákonným spôsobom.

Nad rámec dovolacieho konania je treba dodať, že Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre (IV. ÚS 209/2010) v zhode a s poukazom na judikatúru s ESĽP konštatoval, „že rozdiely v súdnych rozhodnutiach sú prirodzene obsiahnuté v každom súdnom systéme, ktorý je založený na existencii viacerých nižších súdov s obmedzenou územnou pôsobnosťou“, ale zároveň zdôraznil, že „úlohou najvyššieho súdu je práve usmerňovať tieto protirečivé rozsudky“ (Zielinski, Pradal, Gonzales a ďalší v. Francúzsko, ESĽP – Veľká Komora, sťažnosti č. 24846/94 a č. 34165/96 až č. 34173/96., bod 59). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie nie je udržateľná, pokiaľ ju **nemožno objektívne a rozumne odôvodniť** (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05), čo však za daných okolností nespadá pod uvedený prípad.

Z vyššie uvedeného rozboru vyplýva, že dovolanie obsahuje argumenty a subjektívne názory stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov, lebo dovolací súd po preskúmaní veci žiaden z týchto dovolacích dôvodov nezistil.

So zreteľom na to, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, dovolací súd musel dovolanie obvineného F. S. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 23. februára 2012

JUDr. Harald S t i f f e l , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Kristína Cíchová